

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.
Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo.
Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lasnik konsorcijski list „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.
Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24—
za pol leta 12—
za tri mesece 6—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 520
za pol leta 260

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.
Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone.
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin.
Osmrtice, zahvale, postilnice, oglasi denarnih zavodov 5—
Oglasi v tekstu lista do pet vrst mm po 20 vin.
vsaka nadaljna vrsta 2—
Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.
Oglase sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštoupravnični račun št. 841.652.

Velike bitke med Nemci in Francozi na francoskem ozemlju Trdovraten odpor Francozov. Nemci vjeli v vzhodni Prusiji 70.000 ruskih vojakov Angleži nadaljujejo boj z Nemci v kolonijah.

Z nemško-belgijsko-francoskega bojišča.

BERLIN, 1. (K.) Veliki vojni stan javlja dne 31. 8.: Armada generalnega polkovnika pl. Klucka je poizkus šibkih francoskih sil vpadu ob strani v okolici Combesa odbila z enim armadnim zborom.

Armada generalnega polkovnika pl. Billova je francosko armado pri Saint Quentinu popolnoma premagala potem, ko je pri napredovanju ujela en angleški pehotni bataljon.

Armada generalnega polkovnika barona Hausena je potisnila nazaj sovražnika iz Aisne pri Rethelu.

Armada vojvode Württemberškega je pri nadaljevanju preko Moze najprej napala s sprednjimi četami, morala se je pa po nastopu močnejših sovražnih sil deloma zopet umakniti čez Mozo. Potem je armada zopet pridobila prehod čez Mozo in napreduje sedaj proti Aisne. Utrdba Les Ayvelles za to armado je padla.

Armada nemškega prestolonaslednika nadaljuje z napredovanjem preko Moze, ko je bil poveljnik v Montmedy pri nekem izpadu ujet z vsi posadko in je trdnjava padla.

Armada prestolonaslednika Bavarskega in generalnega polkovnika pl. Heerlinga sta še v vednih bojih v Francozki-Lotaringiji.

Generalni kvartirnojmster pl. Stein.

PARIZ 31. (Kor.) »Agence Havas« poroča: Ob 11 ponoči izdani uradni francoski komunikati pravi: Splošni položaj je nespremenjen, izvzemši na krilih. Na našem levem krilu so Nemci nekoliko pridobili na terenu. V centru ni zaznamovati nobene posebne spremembe. Danes se ni vršil noben boj. V Lotaringiji smo izvajali nove uspehe. Poroča se, da je letel tudi danes neki nemški aeroplan nad Parizom in vrzel dve bombi. Ena bomba je eksplodirala, druga ni povzročila nobene znatne škode.

PARIZ 31. (Kor.) »Agence Havas« poroča ob 6.20 zvečer: V vogoško-lotaringijsko ozemlju prodiramo polagoma naprej. Tu se je pričela pred dvema dnevnoma prava oblegovalna vojna. Pri Spincourtu in Longovu smo vrgli armado nemškega prestolonaslednika nazaj. V ozemlju Neufchateau-Paliseur smo doživeli delni poraz, vendar česar smo bili pripravljeni, da smo se umaknili proti Mozi. Glavna akcija se je pričela sedaj v ozemlju med rekama Moza in Rethel. Francoško-angleške čete, ki jih je napadel sovražnik v ozemlju Le Chateau-Cambrai z veliko premočjo, so se umaknile proti jugu. Splošna bitka se je pričela včeraj v okolici St. Quentin - Vervins in istočasno v okraju Han-Peronne. Naše desno krilo je vrglo prusko gardo in deseti armadni zbor nazaj proti Oisi. Toda v sled prodiranja nemškega desnega krila smo se zopet umaknili. Naše armade faktično nikjer niso prišle v nered. Razpoloženje čet je izvrstno. Zdobljene izgube so bile izpopolnjene z nadomestnimi četami.

Angleži zasedli Ostende in sosednje okraje

LONDON 31. (Kor.) Kakor poročajo listi, je mornariški minister Churchill naznanil, da so angleški mornarji zasedli belgijsko pomorsko mesto Ostende in sosednje belgijske okraje.

Lord Kitchener pozivlja k vstopu v drugo nadomestno armado regularne vojske, ki bo znašala 100.000 mož. Starostna meja znaša 19, oziroma 35 let. Število prigrisitev k prvi nadomestni armadi je povojno.

Izza francoskega prodiranja v Alzacijo.

BERLIN 1. (Kor.) »Wolfvov urad« poroča: Iz Alzacije se poroča, da so francoske patrulje vzele mnogo Alzacianov, med njimi zastopnike Rdečega križa, kot take s seboj v Francijo. Pri umikanju iz Mühlhausna so Francozi grozili tamošnjemu županu, da bodo pri umikanju za vsakega ustreljenega Francoza ustrelili dva nemška meščana. Nemške oblasti so silno razburjene radi kršenja mednarodnega prava. Javno mnenje zahteva energično najostrejšo odredbo.

Belgijska kraljica sprejela svoje sinove

ANTWERPEN, 31. (Kor.) Kraljica je zapustila Antwerpen, da sprejme svoje sinove v London.

Odlikovanje bavarskega prestolonaslednika

MONAKOVO, 1. (Kor.) »Korrespondenz Hofman« poroča, da je podelil kralj Ljudevit bavarskemu prestolonasledniku

Ruprechtu križec vojaškega Maks-Jože-fovega reda. Istočasno je poslal kralj prestolonasledniku lastnoročno pismo, kjer povdarja veliko zmago, v katero je vodil prestolonaslednik bavarske čete skupno s četami ostalih nemških plemen v velikanski boj, ki ga morajo izvajevati nemške armade proti preobšabnemu sovražniku.

Zaplenjeni ruski, francoski in belgijski topovi.

BERLIN, 1. (Kor.) Ob priliki jutrišnje slavnosti v spomin na zmagi pri Sedan, se bodo jutri zaplenjeni ruski, francoski in belgijski topovi pod vojaškimi spremstvom odpravili po glavni prometni cesti na grad. Pred grad se postavijo ruski in belgijski topovi, pred palačo prestolonaslednika pa francoski.

Z rusko-nemškega bojišča.

BERLIN, 1. (Kor.) Na vshodu je že javljena zmaga armade generalnega polkovnika, nego se je moglo prej presoditi, nika pl. Hindenburga veliko večjega poveljstva, da so nove sovražne moči napadle preko Niederburga, je bil sovražnikov poraz popoln. Trije armadni zbori so bili uničeni, šestdeset tisoč ujetih, med temi dva zapovedujoča generala; mnogo topov in bojnih znakov je prišlo v naše roke. Ruske čete, ki so še v vzhodni Prusiji, se umikajo.

Generalni kvartirnojmster pl. Stein.

BERLIN 1. (Kor.) »Wolfvov urad« poroča: Veliki generalni štab javlja: Glasom nadaljnjih poročil, je število vjetnikov v bitki pri Gildenburgu in Ortelburgu še večje, kakor je bilo dosedaj znano. Vjetih je bilo namreč 70.000 vojakov, med njimi 300 oficirjev. Ves ruski artiljerijski material je uničen.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Princ Thurn-Taxis težko ranjen.

DUNAJ, 1. (Kor.) Ritmojster dragonškega polka št. 6, Hugon princ za Thurn and Taxis, je prispel danes s severnega bojišča. Princ je zadobil težko rano v sled nekega šrapnelnega strela na rami.

Ranjenci v Brnu.

BRNO 1. (Kor.) Danes dopoldne je prispel na tukajšnji severni kolodvor prvi večji transport ranjenih vojakov. Ranjence so živahno pozdravljali.

Peterburg-Petrograd.

PETROGRAD, 1. (Kor.) Na ukaz carja se bo imenoval »St. Peterburg« odedaj naprej Petrograd.

Boj med Angleži in Nemci v kolonijah.

Angleži zasedli nemške samoanske otoke v Polineziji.

LONDON 31. (Kor.) Uradno se poroča: Minister za kolonije je dobil od guvernerja Nove Zelandije poročila, da se je Apia (nemški Samoa), v soboto ob 10 dopoldne, udala ekspedicijskemu zboru, ki ga je poslala vlada Nove Zelandije.

Podaljšanje moratorija v Angliji.

LONDON 1. (Kor.) V spodnji zbornici je finančni minister lord George naznanil, da je vlada sklenila, da podaljša moratorij v sedanji obliki še za en mesec.

Prvi admiral francoske mornarice prevzel poveljstvo angleške francoske mornarice.

LONDON, 31. (Kor.) Časnikarski urad javlja: Prvi admiral francoske mornarice Pay de Lapayrere, je prevzel poveljstvo angleško-francoske mornarice v sredozemskem morju. Admiral Sir Milne je radi tega odšel na Angleško. Njegovo postopanje in njegove dispozicije glede nemških ladij »Goeben« in »Breslau« je dalo povod za preiskavo, vsled katere se je dognalo, da je treba odredbe, ki jih je Milne zaukazal, v vsakem pogledu odobriti.

Z južnega bojišča.

Nemški in avstrijski begunci iz Srbije.

SOFIJA 1. (Kor.) »Dnevnik« poroča iz Niša: Semkaj je prispelo 136 rodbin iz Belgrada, nemških in avstrijskih beguncev, večinoma žensk in otrok, v silno desolatnem položaju. Bili so izgnani iz Belgrada, dočim so bili vsi moški internirani in sicer, kakor se zatrjuje, v takih poslopjih, ki so najbolj izpostavljeni obstreljevanju.

Delovanje porotnih sodišč ustavljeno.

DUNAJ, 1. (Kor.) Uradna »Wiener Zeitung« priobčuje naredbo celokupnega ministrstva o ustavitvi delovanja porotnih sodišč v celni Avstriji. Ta odredba je utemeljena z ozirom na napredujoče dogodke. Zlasti se naglašja, da vsled vpoklica starejših letnikov črne vojske in vsled obveznosti za vojne namene, v posameznih slučajih sploh ni več mogoče sestaviti porotniških list. Dalje se je bati, da bi kljub dobri volji, manjkala porotnikom v razburljivem presojanju mir in trezni preudarek, kar je pravzaprav najboljšje poročstvo za nepristranske in neodvisne pravore. Vrh tega pride v poštev še okoliščina, da je vsled vojnih dogodkov gospodarsko življenje precej zastalo in da pretežnega števila moških tekom večtedenskega trajanja porotnih zasedanj ni mogoče odtegniti iz pridobitnega življenja.

Brzojavka nadvojvodinje Izabele nadškofu dr. Varadaju.

BUDIMPEŠTA 31. (Kor.) Nje c. in kr. Visokost nadvojvodinja Izabela je naslovila na kološvarskega nadškofa dr. Varadaja brzojavko, v kateri pravi: Poročila, da katoliški verniki tako goreče in lijo za zmago naše hbrabe armade, me je globoko ganilo. Za ta pojav, da se prirčno zahvaljuje, posebno pa še za molitve za s'vojeja soproga. Končuje z besedami, da se bode nadvojvoda čutil srečnega, doznajoč, da ogrski katoličani tako krepko z molitvijo podpirajo njegovo stremljenje in delovanje. Bog nam pomagaj še nadalje.

Brzojavka kralja Ferdinanda mistifikacija.

BUDIMPEŠTA, 1. (Kor.) Bolgarski generalni konzul priobčuje izjavo, v kateri je rečeno, da mu je kralj Ferdinand sicer naročil, da sporoči v njegovemu imenu za udanostno izjavo, ki mu jo je priredila vseučiliška mladež, prirčno kraljevo zahvalo in pa njegovo veliko simpatijo do ogrske akademije mladež, vendar pa da je v listih objavljena, od kralja Ferdinanda podpisana brzojavka mistifikacija, ker kralj Ferdinand take brzojavke ni odposlal.

V Budimpešti so dali neki ulici po cesarju Viljemu ime »Vilmos Csaczar«.

BUDIMPEŠTA, 1. (Kor.) V današnji seji glavnomestnega magistrata je predložil župan dr. Stefan Barczy predlog, da se prekrsti »Waizen-Boulevard« po imenu cesarja Viljema v »Vilmos Csaczar ut«.

Ruska antarktična ekspedicija.

PETROGRAD, 31. (Kor.) Petrograjska brzojavna agencija poroča: Ekspedicija ruskega poročnika Sedova na severni tečaj, se je potem, ko je pozimi leta 1912-13 odkrila novo zemljo, vrnila proti Franc Jožefovi deželi. Poročnik Sedov je odpotoval od tu z dvema mornarjema na severni tečaj, a je med potjo zbolel in umrl. Ruska ekspedicija se je radi tega vrnila v Arhangelsk.

Bivši ruski ministrski predsednik na poti v Odesi.

CARIGRAD, 31. (Kor.) Bivši ruski ministrski predsednik grof Witte je danes na krovu neke italijanske ladje iz Francije dospel sem in od tu takoj odpotoval v Odeso.

Nemško avstrijsko planinsko društvo za domovinske nemške in avstrijske potrebe.

DUNAJ, 1. (Kor.) Zveza za tujski promet na Koroškem naproša c. kr. korespondenčni urad, da izroči v svrhu priobčenja posameznim uredništvom naslednjo notico:

Tajni svetnik dr. Karl Arnold v Hanovru, predsednik hanovrske sekcije nemškega in avstrijskega planinskega društva, je stavil predlog, da se porabi iz premoženja nemško-avstrijskega planinskega društva svota 150.000 mark v svrhu domovinskih potreb v nemški državi in Avstriji. Ob jednem je povzročil, da je izročila sekcija Hanover vse svoje premoženje 3000 mark v iste svrhe Nemčiji in Avstriji.

Blagoslovljenje dahštajnske koče.

BAD ISCHL, 31. (Kor.) Gornjeavstrijski škof dr. Hittmayer, njegov tajnik, kanonik Schoesacker in pa konzistorialni svetnik, župnik Stadler so se odpravili danes iz Hallstatta na Dachstein, kjer bode jutri ob pol 6. uri zjutraj pri koči Simoni blagoslovljena dahštajnska kapela.

Imenovanje.

LONDON 1. (Kor.) V spodnji zbornici je izjavil ministrski predsednik Asquith

pri odgovitvi zbornice do 9. septembra, da upa, da bo brez vsakih novih sporov mogoče doseči sporazum glede homerula.

Ud angleške zbornice de Forest za vojni pomožni zaklad.

BRNO 31. (Kor.) Ud angleške zbornice, Arnold Maurice de Forest iz Londona, posestnik domen Aichhorn in Rossitz na Moravskem, je podaril vojnemu pomožnemu zakladu moravskega namestništva K 25.000.

Nezgodna poslanca Vazsonyja.

BUDIMPEŠTA 31. (Kor.) Včeraj popoldne sta na mostu »Margit« trčila skupaj neki avtomatsamer in voz cestne železnice. Posl. Viljem Vazsonyji, ki se je vozil s taksametrom, je bil vržen iz voza na cesto. Zadolbil je na obrazu in na rokah več poškodb, vsled katerih so ga morali, dasi poškodbe niso pač nevarne, prepeljati v neki sanatorij.

Volitev novega papeža.

Volitev novega papeža. - Dvukratno brezvspešno glasovanje.

RIM 1. (Kor.) Ob 11.36 dopoldne je bilo opaziti iz dimnika sikstinske kapele prvi dim, znamenje, da je bilo prvo glasovanje danes dopoldne brez pozitivnega rezultata. Ob 12.45 je bilo videti drugi dim.

Knez Chigi, msgr. Ranuzzi, kakor tudi druge osebnosti papeškega dvora, so bili zbrani v stebrnati dvorani svetega Petra, v sobah konklavnega maršala. Na tisoče broječa množica je čakala na trgu sv. Petra in se je razširila, ko se je pokazal drugi dim.

Pruski, bavarski, ruski in argentinski poslaniški tajniki, kakor tudi drugi pri Vatikenu akreditirani diplomati, so se podali v Vatikano.

Kardinala pl. Horniga pripoznanje italijanski vladi.

RIM 31. (Kor.) »Tribuna« objavlja: Večprimski škof, kardinal pl. Hornig je nasproti svojim kolegom, posebno papeškemu kardinalu-kanoniku izrazil svojo popolno zadovoljnost glede odredb, ki jih je italijanska vlada ukrenila radi njegove osebe. Italijanska vlada mu je namreč radi njegovega slabega zdravja, stavila na razpolago posebni rezerviran vagon od meje pa do Rima.

Dozgodki v Albaniji.

CARIGRAD, 31. (Kor.) Major Bekir, ki ga je albanska vlada pomilostila, je dospel danes semkaj.

Epiroti ne napadejo Valone.

RIM, 31. (Kor.) »Agenzia Stefani« javlja: Grški minister za zunanje zadeve je razglasil, da so poročila o bodisi kakršnekoli podvzetju grške armade v Epirov povsem izmišljena. Grška vlada je vedela, da ni nič resničnega na govorici, da bi Epiroti nameravali korakati proti Valoni. Zbog temu je minister za zunanje zadeve v zadnjih dneh Zographosu ponovno priporočal, da naj gleda na to, da se vsaka akcija proti Valoni prepreči. Zographos je dne 26. t. m. odgovoril, da odklanja vsak namen Epirotov, da bi hoteli napasti Valono, k temu pa je še pripomnil, da bi Epiroti prekoračili mejo, katero imajo sedaj zasedeno, samo v tem slučaju, ako bi jih napadli Albanci. Povdarjal je tudi to, da bi bilo umestno, da bi Italija pri pripadnikih kneza Wieda in pa pri u-staših delala na to, da bi se vzdržali vsakega napada na Epirote.

Vstahi v Valoni.

RIM 31. (Kor.) »Agenzia Stefani« poroča iz Valone: Med mohamedanskimi vstahi in prebivalstvom je došlo do sporazuma. Radi tega bo v mestu razobešana črna-rdeča (albanska) narodna zastava. Vstahi pridejo jutri kot prijatelji v Valono, ker je bila odstavitev kneza in vlade pripoznana. Valonski notabli so se z velikanskim navdušenjem prebivalstva polastili mesta.

Grška — Turčija.

CARIGRAD, 31. (Kor.) »Tasvir Efkia« se čudi, da grške oblasti v Macedoniji, dočim se vrše pogajanja med turškimi in grškimi državnikmi glede poravnave grško-turških diferenc, še vedno odreajo konfiskacijo turških posestev onih Turkov, kojih lastniki so odsotni. List meni, da gre za samolastno postopanje podrejenih oblasti in upa, da bo grška vlada te odredbe preklicala in kaznovala krivce.

Razpravljajoč o Bukareškem miru, priznava turško časopisje soglasno, da je Bukareška pogodba ničeva.

»Tanin« zavrača v javnosti razširjeno mnenje, da bo vprašanje otkov rešeno po rezultatih evropske vojne. List meni, da take ideje nikakor niso pripravne, da bi se obsodilo v neuspeh prizadevanja onih, ki delajo na to, da osvobodijo Balkan od tujih vplivov, rešijo pereča balkanska vprašanja in ustvarijo na Balkanu močen mirovni element. List zastopa mnenje, da je sedanjí trenutek za rešitev perečih vprašanj, zlasti vprašanja otkov, jako ugoden. Bodočnost Balkana je namreč temna, če bi se hoteli misliti še tako, kakor v preteklosti.

Poštni uradi za vojno-oskrbovalne namene.

DUNAJ 31. (Kor.) Organizacije poštinih uradnikov so skupno sklenile, da ustanove pomožno mesto za vojno-oskrbovalne namene, da pospešijo tozadevne akcije vojno-oskrbovalnega urada in da organizirajo enotno delovanje poštnega uradništva. Pomožno mesto se nahaja na Dunaju VI. Linienegasse 18.

Haeckel odklonil vsa angleška odlikovanja.

JENA, 1. (Kor.) Profesor Ernest Haeckel objavlja v imenu mnogih nemških učencev izjavo, s katero vsi podpisani javno odklanjajo vsa odlikovanja angleških vseučilišč, akademij in učenjskih družb in vse s tem zvezane častne pravice.

Genadijev v Carigradu.

CARIGRAD 1. (Kor.) Bolgarski minister za zunanje zadeve, Genadijev, je dospel na svatbenem potovanju semkaj. Princezinja Luiza belgijska odpotovala v Monakovo.

DUNAJ, 1. (Kor.) Princezinja Luiza belgijska, bivša soproga princa Filipa saksanskega, je odpotovala danes v Monakovo.

Dunajske komunalne srečke.

DUNAJ, 1. (Kor.) Pri današnjem srečanju dunajskih občinskih srečk iz leta 1874, je zadel glavni dobiček 300.000 K serija 2978 št. 72, 20.000 K serija 2745 št. 3, 10.000 K pa serija 2112 št. 22.

Nova zvezda repatice.

SOFIA 31. (Kor.) Meteorološki osrednji urad poroča: V pretekli noči med 1. in 2. uro zjutraj, je zapazil opazovalec meteorološke postaje v Plevni s prostim očesom med velikim medvedom in dvojčki novo zvezdo repatice.

F. L. TUMA:

Spremljajoči pojavi strokovne organizacije.

S tem, da vežejo v sebi vse delavce istega kraja brez razlike stroke, so večkrat zlahka izpodrinile ves vpliv strokovnim organizacijam, zlasti, kjer so bile slabe. Delavci vsi strok se spoznavajo med seboj, sklepajo prijateljstva, udeležujejo se skupnih bojev in skupnih veselice, med njimi postaja razmerje mnogokrat uprav familiarno prirčno. Poleg praktičnih naglog goj ozeke osebnosti stik: to je dvignilo borze do njih današnjega upliva v vsem francoskem javnem življenju.

Po tem zgledu sta si ustanovili Švica (1894) in Belgija svoje borze. Prvi belgijski poskus datira ravno tako iz srede minulega stoletja. Uresničil je idejo šele belgijski župan leta 1885 in sicer jih je organiziral tako, da so strogo omejene na delavsko posredovanje. V njih vodstvu sede delavci in podjetniki kot zastopniki države ali občine.

Francoskim borzom odgovarjajo nekoliko delavske zbornice, le da stoje v ožji zvezi z vlado. Nemec Schönberg je spisal o tem vprašanju knjižico leta 1871. V Nemčiji so delo prezrli; tem bolj aktualno je postalo zato vprašanje v Avstriji. Celih dvajset let je stala v Avstriji kot posebna točka dnevnega reda vseli shodov: delavska zbornica. Vse javne debate so se sukale okoli nje. Leta 1886 je izdelala parlamentarna frakcija liberalcev pod vtisom tega gibanja tozadevne zakonski osnutek, tri leta kasneje je imenovala zbornica poseben odsek, ki se je imel pečati s tem vprašanjem. Sklicana je bila velika anketa, katere večina se je izrekla za ustanovitev takih zbornic. Kmalu nato je pričela velika agitacija za novi volilni red, leta 1896 je ustanovil Baden peto kurijo in vprašanje delavskih zbornic čaka na rešitev do danes — ko smo dobili v Avstriji delavskega ministra.

Belgijska zakonodaja je ustanovila delavske zbornice — Conseils de l'industrie et du travail — leta 1887, Holandska svoje Kamers van arbeid leta 1897, Francija

